

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 296/09-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] – súdneho exekútora, [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Róbertom Slamkom, Advokátska kancelária, Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006, rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] – súdneho exekútora o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2009 doručená sťažnosť [REDAKČIA] – súdneho exekútora, [REDAKČIA]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006, rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009, ktorou žiadal vydať tento nález:

„1. Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľa ██████████ – súdneho exekútora so sídlom ██████████ na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 Ústavy SR a práva na verejné prerokovanie veci v prítomnosti účastníka a práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom boli porušené rozsudkom Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši, sp. zn.: 11C/14/2002-242 zo dňa 21. 03. 2006, rozsudkom Krajského súdu Žilina, sp. zn.: 5Co/262/2006-283 zo dňa 06. 09 2007 a uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 5 Cdo 51/2008 zo dňa 07. 04 2009.

3. Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn.: 11C/14/2002-242 zo dňa 21. 03. 2006 a rozsudok Krajského súdu Žilina, sp. zn.: 5Co/262/2006-283 zo dňa 06. 09. 2007 sa zrušujú.

4. Sťažovateľovi ██████████ - súdnemu exekútorovi so sídlom ██████████ sa priznáva finančné zadosťučinenie v celkovej výške 60.000,- €, ktoré sú povinný Okresný súd Liptovský Mikuláš, Krajský súd Žilina a Najvyšší súd SR vyplatiť sťažovateľovi nasledovne: Okresný súd Liptovský Mikuláš sumu 40.000,- €, Krajský súd Žilina sumu 10.000,-€ a Najvyšší súd SR sumu 10.000,- € a to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Liptovský Mikuláš, Krajský súd Žilina a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi ██████████ - súdnemu exekútorovi so sídlom ██████████ trovy právneho zastúpenia

podľa § 11, ods. 2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. a to za nasledujúce 2 úkony právnej pomoci za rok 2009 v celkovej výške 292,58,- € (vrátane DPH): 1. prevzatie a príprava zastúpenia vo výške 116,- € + 19% DPH + 6,95,- € + 19% DPH réž. paušál, 2. vypracovanie a podanie ústavnej sťažnosti vo výške 116,- € + 19% DPH + 6,95,- € + 19% DPH réž. paušál, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Róberta Slamku do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor na návrh oprávnených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], viedol pod sp. zn. EX 63/2000, EX 64/2000 a EX 65/2000 exekúciu proti povinnému – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“). Sťažovateľ vykonal u povinného súpis hnutelných vecí (motorové vozidlá, kancelárska a výpočtová technika a hardvérové príslušenstvo), ktoré odňal z voľnej dispozície povinného. Niektoré motorové vozidlá, ktoré boli preukázané majetkom spoločnosti Kredit financial group, a. s., boli z exekúcie vylúčené. Ostatné hnutelné veci (ďalej len „spísané hnutelné veci“) boli prevezené z [REDAKOVANÉ] do priestorov prenajatých oprávneným [REDAKOVANÉ], z dôvodu, že sťažovateľ ich nemal kde uschovať, kde boli sťažovateľom zapečatené a ponechané. Následne 13. marca 2001 vydal sťažovateľ upovedomenie o výške určenej ceny spísaných vecí. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 3 K 264/00 z 30. marca 2001 na povinného vyhlásil konkurz, dôsledkom čoho bolo exekučné konanie zo zákona prerušené, pretože išlo o konanie začaté pred vyhlásením konkurzu týkajúce sa majetku patriaceho do podstaty [§ 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov]. Vstup povinného do konkurzu oznámil správca konkurznej podstaty povinného (ďalej len „správca“) sťažovateľovi listom z 10. apríla 2001 a vyzval ho na vydanie spísaných hnutelných vecí. Sťažovateľ listom z 11. mája 2001 správcovi oznámil, že spísané hnutelné veci si môže prevziať v mieste ich uskladnenia 15. mája 2001. Spoločnosť [REDAKOVANÉ] v čase, keď mali byť spísané hnutelné veci vydané, však v prítomnosti sťažovateľa a zástupcu správcu vyhlásila, že spísané hnutelné veci správcovi nevydá z dôvodu, že si na ne uplatňuje zádržné právo, keďže má voči úpadcovi dosiaľ neuhradenú pohľadávku. Spoločnosť [REDAKOVANÉ] bola sťažovateľom poučená, že takýto jej postup je

v rozpore so zákonom, a sťažovateľ ju následne listom z 21. mája 2001 vyzval, aby vydala spísané hnutelné veci správcovi. Spoločnosť [REDAKOVANÉ] odpovedala sťažovateľovi listom z 21. mája 2001 a uviedla, že spísané hnutelné veci správcovi nevydá, pretože si na nich riadne uplatnila zádržné právo. Sťažovateľ opätovne žiadal spoločnosť [REDAKOVANÉ], listom z 26. mája 2003, aby vydala veci správcovi, a uviedol, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], je detentorom spísaných hnutelných vecí a zo zákona je povinná spísané hnutelné veci vydať správcovi. K vydaniu vecí správcovi však nedošlo.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 14/2002 vyplýva, že správca doručil okresnému súdu 21. januára 2002 žalobu, ktorou sa domáhal proti sťažovateľovi vydania rozsudku, ktorým bude sťažovateľovi uložené vydať žalobcovi spísané hnutelné veci a nahradiť mu trovy konania. Sťažovateľ tvrdí, že žalobca v tomto konaní žiada vydať i niektoré veci, ktoré povinnému nespísal a ani neodobral a to softvérové príslušenstvo uvedené v žalobe v bodoch 232 až 250. V žalobe v bodoch 1 až 231 bolo uvedených sedem motorových vozidiel, počítače, monitory, tlačiarne, klávesnice, záložné zdroje, skenery, kopírovacie stroje a kancelársky nábytok.

Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 14/2002-114 z 21. októbra 2003 žalobe v celom rozsahu vyhovel. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie a krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 65/04 zo 14. apríla 2005 rozsudok okresného súdu zrušil. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že okresný súd vo veci rozhodol predčasne a dostatočne sa nezaoberal pasívnou legitimáciou sťažovateľa v spore. Podľa názoru krajského súdu by bol sťažovateľ povinný veci vydať iba v prípade, ak by bolo preukázané, že sa u neho nachádzajú. Okresný súd neuviedol, v čom videl protiprávnosť konania sťažovateľa, keď naopak z dosiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že sťažovateľ poskytol maximálnu potrebnú súčinnosť správcovi, keď sa dostavil k prevzatiu spísaných hnutelných vecí.

Spoločnosť [REDAKOVANÉ] sťažovateľovi a správcovi faxom z 13. októbra 2005 oznámila, že s ohľadom na skutočnosť, že vlastník budovy, v ktorej sa spísané hnutelné veci nachádzajú, rozhodol o vypratání spísaných hnutelných vecí, spoločnosť

██████████, nemá veci ďalej kde skladovať, a preto budú 14. októbra 2005 vypratané na skládku odpadu. Sťažovateľ faxom 14. októbra 2005 upozornil správcu na tento stav a potrebu veci si prevziať.

Okresný súd vo veci znova rozhodol rozsudkom č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 a žalobe znova v celom rozsahu vyhovel a zaviazal sťažovateľa na náhradu trov konania. Tento rozsudok vyhlásil na pojednávaní 21. marca 2006 v neprítomnosti sťažovateľa, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil práceneschopnosťou a z tohto dôvodu požiadal o odročenie pojednávania. Okresný súd svoje rozhodnutie založil na tom, že spísané hnutelné veci sa vždy nachádzali v dispozícii sťažovateľa, či už ako exekútora, alebo ako zložiteľa vecí do úschovy v spoločnosti ██████████, a preto práve sťažovateľ bol tým subjektom, ktorý mal povinnosť veci správcovi vydať. Zádržné právo spoločnosti ██████████, platne nikdy nevzniklo. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie.

Krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, keď sa stotožnil s jeho názorom, podľa ktorého z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že spísané hnutelné veci sa vždy nachádzali v právnej dispozícii sťažovateľa.

Rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 nadobudol právoplatnosť 10. decembra 2007.

Na základe tohto rozsudku vedie proti sťažovateľovi exekúciu pod sp. zn. EX 385/08 súdny exekútor ██████████, ktorý vydal 20. januára 2009 upovedomenie o začatí exekúcie.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Tvrdil, že nie je v spore pasívne legitimovaný. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu mu ukladá povinnosť, ktorú nemôže splniť, pretože nie je držiteľom spísaných hnutelných vecí.

Uložiť povinnosť vydať vec možno iba tomu, u koho sa vec nachádza. Navyše okresný súd vo veci rozhodol v neprítomnosti sťažovateľa napriek tomu, že sťažovateľ svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil a pojednávanie žiadal vopred odročiť, a tým mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Súdny nevzali do úvahy ani to, že spoločnosť [REDACTED], žalobcovi faxom z 13. októbra 2005 oznámila, že spísané hnutelné veci si môže prevziať, a túto skutočnosť oznámil žalobcovi obratom i sťažovateľ. Napriek tomu si správca spísané hnutelné veci v tejto situácii neprevzal. Za tejto situácie odpadol predmet sporu. Okresný súd navyše vydaním rozsudku č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 nerešpektoval právny názor už skôr vyslovený krajským súdom v uznesení sp. zn. 5 Co 65/04 zo 14. apríla 2005. V doplnení dovolania zo 7. januára 2008 sťažovateľ uviedol, že súdy vôbec nevzali do úvahy to, že správca nemal pre konanie aktívnu legitimáciu, pretože žiadny právny predpis neukladá povinnosť tretím osobám vydať majetok patriaci do podstaty správcovi, tretie osoby sú povinné iba správcovi umožniť jeho spísanie a ohodnotenie.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 dovolanie sťažovateľa odmietol a zaviazal ho nahradiť trovy dovolacieho konania žalobcovi.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 nadobudlo právoplatnosť 30. apríla 2009.

Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006, rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 odôvodnil sťažovateľ tým, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, pretože neprihliadol na ustanovenie § 126 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vlastník veci sa môže domáhať vydania veci od osoby, ktorá vec neoprávnene zadržáva, a spísané hnutelné veci nemal vo svojej dispozičnej sfére sťažovateľ, čo v konaní bolo aj preukázané. Okresný súd neprihliadol na nespĺnenie náležitostí reivindikačnej žaloby, pretože žaloba v tejto veci smerovala proti subjektu, ktorý v spore nebol pasívne legitimovaný, jednotlivé veci, ktorých

vydanie bolo predmetom konania, neboli dostatočne individualizované a v konaní nebola preukázaná ani aktívna legitímácia žalobcu a jeho vlastníctvo k predmetu konania. Okresný súd hoci bol viazaný skorším uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 65/04 zo 14. apríla 2005, nevychádzal z právneho názoru v ňom vysloveného. Okresný súd vychádzal z toho, že medzi sťažovateľom a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], bola uzatvorená zmluva o úschove, hoci takýto záver nemá oporu v obsahu spisu. Preto ani spoločnosť [REDAKOVANÉ], nemala povinnosť spísané hnutelné veci vydať iba sťažovateľovi. Bola povinná vydať ich aj správcovi konkurznej podstaty úpadcu. Ďalej okresný súd vykonal pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľa, hoci sa tento riadne z neúčasti na ňom ospravedlnil a požiadal o jeho odročenie, a na tomto pojednávaní vykonal výsluchom konateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ], a správcu dôkazy, ktoré mali pre rozhodnutie vo veci zásadný význam. Krajský súd svojím rozsudkom č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 úplne poprel vlastný právny názor vyslovený v uznesení sp. zn. 5 Co 65/04 zo 14. apríla 2005. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 neposkytol ochranu právam sťažovateľa, ktorý svoje dovolanie odôvodnil aj dôvodom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), teda tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď súd vykonal pojednávanie a zásadné dôkazy v jeho neprítomnosti, hoci sa riadne z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil a požiadal o jeho odročenie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tak rozsudkom okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006, ako aj rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009.

1. Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smeruje proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 a rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007. Sťažovateľ považuje tieto rozhodnutia za nesprávne, založené na nesprávnom právnom posúdení veci a na skutkových zisteniach,

ktoré nemajú oporu v obsahu spisu, ako aj to, že okresný súd vykonal dokazovanie v jeho neprítomnosti, hoci pre takýto postup neboli splnené podmienky. Tým mal okresný súd i krajský súd, ktorý rozhodnutie okresného súdu napriek tomu potvrdil ako vecne správne, porušiť základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 nadobudol právoplatnosť 10. decembra 2007. Keďže sťažovateľ doručil ústavnému súde svoju sťažnosť 12. júna 2009, urobil tak po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Na základe toho ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 a rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007, odmietol ako oneskorene podanú.

Dovolanie sťažovateľa bolo v predmetnej veci odmietnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 ako neprípustné, a keďže ústavný súd ani v ďalšom nezistil žiadne dôvody na vyslovenie porušenia označených základných práv a slobôd uvedeným uznesením najvyššieho súdu (pozri bod 2 II. časti tohto rozhodnutia), v tejto súvislosti konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa v danej veci nemohlo založiť plynutie predmetnej lehoty, pretože podanie neprípustného dovolania nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno preto považovať za kvalifikovanú právnu skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

2. Ústavný súd sa ďalej zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho

súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009. Podľa tvrdení sťažovateľa k porušeniu týchto jeho práv postupom najvyššieho súdu malo dôjsť tým, že najvyšší súd meritórne neprerokoval podané dovolanie napriek tomu, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 bolo prípustné, pretože sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 uviedol:

„So zreteľom na odporcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že konanie trpí vadami uvedenými v § 237 písm. b), f) O. s. p.

Odporca v dovolaní tvrdil, že navrhovateľ nemal spôsobilosť byť účastníkom konania a súčasne nebol aktívne legitimovaný od počiatku konania. Namietal tiež nedostatok svojej pasívnej legitimácie v konaní.

Podľa § 237 písm. b) O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania.

Podmienkou, aby niekto mohol byť účastníkom občianskeho súdneho konania je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa odvoláva na hmotné právo, t. j. Občiansky zákonník.

Podľa § 7 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne. V zmysle jeho ustanovenia § 18 spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ mal v priebehu súdneho konania a aj v súčasnosti v dovolacom konaní má spôsobilosť byť účastníkom konania. Túto spôsobilosť byť účastníkom konania a prípadnú následnú vadu konania v zmysle § 237 písm. b) O. s. p. je podľa ustálenej praxe potrebné odlišovať od tzv. vecnej legitimácie účastníka..., ktorá je

z hľadiska prípustnosti dovolania irelevantná (viď R 34/1993). Preto tvrdenia odporcu uvádzané v dovolaní, ktoré sa týkajú vecnej legitimácie, sú pre prípustnosť dovolania právne bezvýznamné.

Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal vadu podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1) odňatie možnosti konať pred súdom, 2) to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3) možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f) O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že prvostupňový ako aj odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a odporcovi neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Z obsahu dovolania odporcu je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f.) O. s. p. vyvodzuje z toho, že prvostupňový súd napriek ospravedlneniu neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti a žiadosti o odročenie pojednávania toto neodročil a vo veci samej rozhodol.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti tohto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa bez prítomnosti odporcu vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 21. marca 2006 (č. l. 229 spisu). Odporca osobne podaným písomným podaním dňa 14. marca 2006 (č. l. 228 spisu) ospravedlnil svoju neúčast' na vytýčenom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti a požiadal o odročenie pojednávania. K tomuto ospravedlneniu však nepripojil lekárske potvrdenie o svojej práceneschopnosti. Preto ak za takejto skutkovej situácie prvostupňový súd vo veci s poukazom na ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. vec meritórne prejednal bez prítomnosti odporcu, neodňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.

Súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd preto predovšetkým z hľadiska preukázania skutočnosti, z ktorej účastník konania vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. Pokiaľ uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t. j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne, dôležité a ospravedlniteľné z hľadiska objektívneho tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená).

V prejednávanej veci odporca síce požiadal o odročenie pojednávania, avšak dôležitý dôvod pre takýto postup nepreukázal. Nepredložil totiž lekárske potvrdenie o svojej práceneschopnosti. Pokiaľ teda súd v konaní pokračoval aj po obdržaní žiadosti odporcu o odročenie pojednávania a vec prejednal a rozhodol v jeho neprítomnosti, neporušil ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. a neodňal mu možnosť pred súdom konať.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne spočívalo aj na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.(...)

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O. s. p., a iné vady konania v zmysle § 237 O. s. p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu v súlade s § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

Cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998).

Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci. Čo sa týka tejto otázky, ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

V tomto prípade sa ústavný súd zaoberal posúdením toho, či najvyšší súd najmä pri aplikácii ustanovenia § 237 písm. f) OSP nepostupoval spôsobom, ktorý by bol ústavne nekonformný. S poukazom na podrobné a presvedčivé odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu však dospel k záveru, že spôsob aplikácie tohto ustanovenia najvyšším súdom nevykazuje znaky svojvoľnosti či arbitrárnosti. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré obsahuje podrobné odôvodnenie, má také nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení jeho práv. Skutočnosť, že najvyšší súd kvalifikoval dovolanie sťažovateľa ako neprípustné a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy a dohovoru, preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Okrem uvedeného ústavný súd poznamenáva, že nie je úlohou zjednocovať rozhodovacu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu. Podstatné je, či sú odlišné práve názory všeobecných súdov ústavne konformné, lebo v kladnom prípade niet dôvodu na to, aby ústavný súd do takýchto záverov zasiahol (mutatis mutandis I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08).

Na základe všetkých uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2009